EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2020/1915

2020 m. gegužės 14 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės 2018 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės 2018 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0049/2020),

A. kadangi Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (toliau – Bendroji įmonė) Tarybos sprendimu 2007/198/Euratomas įsteigta 2007 m. kovo mėn. 35 metų laikotarpiui ([1]);

B. kadangi Bendrosios įmonės nariai yra Komisijos atstovaujamas Euratomas, Euratomo valstybės narės ir trečiosios šalys, sudariusios su Euratomu bendradarbiavimo susitarimą valdomos branduolių sintezės srityje;

C. kadangi Bendrosios įmonės tikslai – užtikrinti Sąjungos indėlį į ITER tarptautinį branduolių sintezės energijos projektą, įgyvendinti Euratomo ir Japonijos platesnio požiūrio susitarimą ir pasirengti demonstracinio branduolių sintezės reaktoriaus statybai;

D. kadangi Bendroji įmonė pradėjo savarankiškai dirbti 2008 m. kovo mėn.;

Bendrosios nuostatos

1. pažymi, kad Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) savo ataskaitoje dėl Bendrosios įmonės 2018 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) padarė išvadą, jog Bendrosios įmonės finansinė būklė 2018 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles;

2. pripažįsta tai, kad 2018 finansinių metų Bendrosios įmonės metinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

3. pabrėžia tai, kad Bendroji įmonė perskaičiavo savo įnašą, skirtą projekto statybos etapui (12 000 000 000 EUR), taigi jis išaugo, palyginti su 2010 m. Tarybos patvirtinta 6 600 000 000 EUR suma; pastebi, kad ši suma neapima nenumatytų atvejų, nors ir Komisijai pasiūlė, kad laiko atžvilgiu atsargai derėtų numatyti iki 24 mėnesių laikotarpį, o biudžeto – 10–20 proc. išteklių;

4. pažymi, kad 2016 m. lapkričio mėn. ITER organizacijos taryba (toliau – ITER taryba) patvirtino naują ITER projekto pagrindinį scenarijų; pažymi, kad naujame ITER pagrindiniame scenarijuje numatoma, jog pirmoji plazma bus gauta ir eksploatavimo etapas prasidės 2025 m., o statybos etapas bus užbaigtas 2035 m., tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad pagal ankstesnį 2010 m. pagrindinį scenarijų buvo ketinama statybos etapą užbaigti 2020 m.; visgi pažymi, kad manoma, jog naujajame pagrindiniame scenarijuje numatyta anksčiausia techniškai įmanoma data;

5. pabrėžia, kad 2017 m. Jungtinė Karalystė informavo Tarybą apie sprendimą išstoti iš Sąjungos ir iš Euratomo; susirūpinęs pažymi, kad tai gali turėti didelį poveikį Bendrosios įmonės veiklai po 2020 m. ir ITER projektui;

([1]) 2007 m. kovo 27 d. Tarybos sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas (OL L 90, 2007 3 30, p. 58).

6. palankiai vertina tai, kad 2018 m. balandžio mėn. Taryba įgaliojo Komisiją Euratomo vardu patvirtinti naują ITER pagrindinį scenarijų ir dar kartą patvirtino įsipareigojimą skirti išteklių neviršijant kitos daugiametės finansinės programos (DFP) ribų ir nedarant poveikio jokioms tolesnėms deryboms dėl DFP, kuriose bus nustatytos būsimo finansavimo detalės ([2]);

7. pabrėžia, kad, neskaitant statybos etapo, Bendroji įmonė po 2035 m. turės prisidėti prie ITER eksploatavimo etapo, o vėliau prie ITER deaktyvavimo ir eksploatacijos nutraukimo etapų; atkreipia dėmesį į tai, kad numatomas įnašas į deaktyvavimo ir eksploatavimo nutraukimo etapus yra atitinkamai 95 540 000 EUR ir 180 200 000 EUR; pažymi, kad ITER projektas bus vykdomas toliau iki 2042 m., t. y. iki ITER susitarimo galiojimo pabaigos, o iki tol Sąjunga ir toliau prisidės padengdama ITER išlaidas; pažymi, kad šias papildomas išlaidas sudaro paskutiniai metų piniginiai įnašai į veiklos ir eksploatavimo nutraukimo etapus bei visos deaktyvavimo etapo išlaidos;

8. pažymi, kad išlieka rizika, jog, palyginti su dabartiniu patvirtintu pagrindiniu scenarijumi, toliau didės išlaidos ir bus vėluojama įgyvendinti projektus, nors ir buvo imtasi tinkamų žingsnių, siekiant pagerinti Bendrosios įmonės įnašo į projekto statybos etapą valdymą ir kontrolę; ragina Bendrąją įmonę neviršyti dabartiniame patvirtintame pagrindiniame scenarijuje numatytų bendrų projekto išlaidų;

9. pažymi, kad veiksminga komunikacija yra esminė sėkmingų Sąjungos finansuojamų projektų dalis; mano, kad svarbu didinti Bendrosios įmonės pasiekimų matomumą ir skleisti informaciją apie jų pridėtinę vertę; ragina Bendrąją įmonę vykdyti iniciatyvią komunikacijos politiką ir skleisti savo mokslinių tyrimų rezultatus visuomenei, pvz., per socialinę žiniasklaidą ar kitas žiniasklaidos priemones, ir taip didinti visuomenės informuotumą apie Sąjungos paramos poveikį, ypatingą dėmesį skiriant taikymui rinkoje;

10. prašo Audito Rūmų įvertinti nepiniginių įnašų apskaičiavimo ir vertinimo metodikos pagrįstumą ir patikimumą;

Biudžeto ir finansų valdymas

11. pažymi, kad 2018 m. galutinį vykdymui skirtą biudžetą sudarė 70 623 023 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 847 366 988 EUR mokėjimų asignavimų; pažymi, kad įsipareigojimų panaudojimo lygis buvo 98,4 proc., mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis buvo 96,1 proc. (2017 m. atitinkamai 99,9 proc. ir 96,3 proc.);

12. apgailestauja, kad dėl biudžeto planavimo proceso trūkumų, matomų 2017 m., mokėjimų asignavimų, kurių reikėjo 2017 m. ir 2018 m., suma gerokai viršijo pradiniame biudžete numatytą mokėjimų asignavimų sumą; pažymi, kad Bendrajai įmonei reikalingi papildomi mokėjimų asignavimai sudarė 160 700 000 EUR, t. y. pasiekta 25 proc. didesnė nei pradinis biudžetas suma; atkreipia dėmesį į Bendrosios įmonės atsakymą, kad Bendroji įmonė dėkoja Euratomui už papildomą įnašą į 2018 m. biudžetą ir kad Bendroji įmonė norėtų pranešti, kad mokėjimų asignavimų trūkumas nebūtų turėjęs jokio poveikio ir dėl jo nebūtų iškilusi rizika, nes 137 000 000 EUR suma buvo išmokėta ITER organizacijai kaip 2019 metų piniginio įnašo avansas; pažymi, kad mokėjimų prognozavimo sistema buvo visiškai pertvarkyta ir integruota į naują finansų valdymo priemonę, ir kad tai kartu su nauja organizacine struktūra užtikrina tinkamą biudžeto planavimą, ir jau buvo naudojama 2019 m. biudžeto pajamoms nustatyti;

13. palankiai vertina tai, kad iš 706 200 000 EUR, skirtų įsipareigojimų asignavimams, 98,4 proc. panaudota tiesioginiams individualiems įsipareigojimams (2017 m. 96,5 proc.);

14. pažymi, kad 2018 m. likutis, kalbant apie biudžeto vykdymo rezultatą, buvo 1 316 734 EUR (2017 m. 17 236 192 EUR);

([2]) Europos Sąjungos Taryba 7881/18, patvirtinta 2018 m. balandžio 12 d.

15. pažymi, kad 2018 m. Bendroji įmonė atliko kompensacinį mokėjimą – iš administracinio biudžeto į veiklos biudžetą perkelta 1 000 000 EUR patvirtintų ir patikrintų mokėjimų, susijusių su darbuotojų tarnybinių kelionių išlaidomis; visgi pažymi, kad atliekant kompensacinį mokėjimą nebuvo laikomasi biudžeto konkretumo principo; atsižvelgia į Bendrosios įmonės atsakymą, kuriame nurodoma, kad kompensaciniai mokėjimai, skirti bendrai sumai ir vykdomi nediferencijuojant punktų, nebuvo tinkamiausias išlaidų perkėlimo būdas, manant, kad šios išlaidos yra nepakankamai skaidrios; tačiau tikisi, kad 2019 m. Bendrosios įmonės komercijos skyriaus pasiektus patobulinimus Audito Rūmai patvirtins savo 2019 m. metinėje ataskaitoje;

16. pažymi, kad 2018 m. Bendroji įmonė pasiekė šešis iš tiems metams ITER tarybos ir valdybos nustatytų orientyrų, o numatytas veiklos rezultatų indeksas buvo 93 proc., palyginti su 91 proc. 2017 m., 70 proc. 2016 m. ir 75 proc. 2015 m.; taip pat atkreipia dėmesį į 2018 m. gruodžio mėn. ITER organizacijos pranešimą, kuriame patvirtinama, kad užbaigta 60 proc. visų 2025 m. pirmosios plazmos etapui skirtų statybos darbų (palyginti su 50 proc. 2017 m.);

Veiklos rezultatai

17. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad direktoriaus sprendimas pakeisti naujai įdarbinto vadovo darbo vietą iš Barselonos į Kadarašą nebuvo pagrįstas tinkamais dokumentais, kuriais būtų galima pateisinti papildomas darbo užmokesčio išlaidas, atsiradusias dėl skirtingo korekcinio koeficiento; palankiai vertina tai, kad Bendroji įmonė savo atsakyme pripažįsta, jog vietos pasikeitimas nebuvo tinkamai dokumentuotas, nes tai priklausė paskyrimų tarnybos kompetencijai; pažymi, kad Bendroji įmonė, vykdydama poloidinio lauko ričių projektą, susidūrė su tam tikra rizika, todėl buvo reikalinga vyresniojo vadovo priežiūra; pažymi, kad dėl šios priežasties direktorius nusprendė paprašyti kandidato nedelsiant pradėti veiklą Kadaraše, kad būtų užtikrintas visapusiškas jo dėmesys sunkiai su šiuo poloidinio lauko projektu susijusiai padėčiai;

18. su pasitenkinimu pažymi, kad Bendroji įmonė tam, galėtų stebėti vykdant projektą daromą pažangą, remdamasi *ad hoc* grupės pasiūlymu, įdiegė sukurtos vertės valdymu pagrįstą sistemą, o ne ITER kreditų sistemą, ir rezultatai dabar pateikiami reguliariai;

19. atkreipia dėmesį į ITER statybos pažangą, susijusią su didžiulio bioskydo, juosiančio tokamako aikštelę, užbaigimu ir pirmųjų tokamako komplekso komponentų instaliavimu;

Interesų konfliktų prevencija ir valdymas bei skaidrumas

20. pažymi, kad 2017 m. Bendrosios įmonės valdyba ir toliau įgyvendino kovos su sukčiavimu strategiją vykdant viešuosius pirkimus; pažymi, kad Bendroji įmonė patvirtino kontrolinį sąrašą, pagrįstą jos pačios viešųjų pirkimų sukčiavimo rizikos rodikliais, t. y. raudonosiomis vėliavėlėmis, ir kad tie rodikliai buvo laikomi būtina kovai su sukčiavimu skirtos IT priemonės sukūrimo sąlyga ir buvo sukurti vidaus lygmeniu; pripažįsta, kad kovos su sukčiavimu ir etikos pareigūnas, glaudžiai bendradarbiaudamas su visais atitinkamais skyriais, toliau koordinavo Bendrosios įmonės kovos su sukčiavimu strategijos įgyvendinimą, ir su džiaugsmu pažymi, kad 2018 m. pabaigoje darbo grupė tęsė kovos su sukčiavimu strategijos plėtojimą;

Personalas ir įdarbinimas

21. pažymi, kad Audito Rūmai nustatė didelių trūkumų, susijusių su pagrindinių vadovaujančių darbuotojų įdarbinimu; atkreipia dėmesį į Bendrosios įmonės atsakymą, kuriame ji teigia, kad Audito Rūmams nustačius faktus ir naudojant „Šešios Sigma“ metodiką patobulinimams analizuoti, nustatyti ir įgyvendinti, Bendroji įmonė sustiprino savo atrankos proceso patikimumą ir papildomas vykdomas priemones; prašo Bendrosios įmonės ateityje išvengti bet kokių pažeidimų ir trūkumų;

22. pažymi, kad 2018 m. pabaigoje Bendrosios įmonės etatų plano sudėtis buvo tokia: 162 moterys ir 284 vyrai, daugumą etatų trijose iš penkių kategorijų užėmė vyrai, o daugiau kaip 50 proc. Sąjungos sutartininkų ir padėjėjų pareigas einančių pareigūnų buvo moterys; taip pat pažymi, kad Bendroje įmonėje dirbo darbuotojai iš 22 valstybių narių, kad dauguma darbuotojų buvo iš trijų valstybių narių ir kad keturi darbuotojai buvo iš kitų keturių valstybių narių; primygtinai ragina Bendrąją įmonę siekti labiau subalansuoto geografinio atstovavimo ir kartu pripažįsta, kad tai priklauso nuo kandidatų į laisvas darbo vietas ir asmenų, kurie atsako į prašymus pareikšti susidomėjimą;

Vidaus kontrolė

23. pažymi, kad Bendroji įmonė sistemingai neatsižvelgė į vyresniosios vadovybės interesų deklaracijas; su pasitenkinimu pažymi, kad Bendroji įmonė parengė ir naudoja tam tikrus dokumentus, susijusius su visų vadovų bendrųjų interesų deklaracijų valdymu, remdamasi Bendrosios įmonės taisyklių dėl interesų konfliktų 13 straipsniu; be to, pažymi, kad 2019 m. sausio mėn. etikos pareigūnas šiuo klausimu surengė pristatymą visiems vadovams;

24. pažymi, kad 2018 m. sausio 25 d. Bendrasis Teismas priėmė sprendimą, kuriuo panaikinami atrankos procedūros rezultatai, įskaitant sprendimus įdarbinti laimėtojus iš vykdant atrankos procedūrą sudaryto rezervo sąrašo; pažymi, kad nors 2019 m. sausio 29 d. generalinis advokatas savo nuomonėje pritarė Bendrosios įmonės 2018 m. balandžio mėn. pateiktam apeliaciniam skundui Europos Sąjungos Teisingumo Teisme (toliau – Teisingumo Teismas) ir siūlė, kad Teisingumo Teismas panaikintų Bendrojo Teismo sprendimą dėl sprendimų skirti laimėjusius kandidatus, bet ne rezervo sąrašo panaikinimo, Teisingumo Teismas patvirtino Bendrojo Teismo sprendimą ([3]); prašo Bendrosios įmonės laikytis atrankos procedūros taisyklių, kad ateityje būtų išvengta bet kokio bylinėjimosi;

25. pažymi, kad dėl vidaus komunikacijos strategijų trūkumų nebuvo užtikrinta tinkamos informacijos apie numatomas eksploatavimo etapo sąnaudas sklaida organizacijoje ir todėl Bendroji įmonė į ankstesnių metų sąmatas neįtraukė jokių šiam įsipareigojimui skirtų atidėjinių, o su jais susijusi numatyta suma siekia 85 200 000 EUR; tačiau atkreipia dėmesį į Bendrosios įmonės atsakymą, kad trūkumai jau buvo pašalinti imantis dviejų veiksmų ir kad vyresnioji vadovybė apskaitos pareigūnui perduoda visą aktualią informaciją, ir kad 2019 m. gegužės mėn. buvo atnaujintas vidaus procesas „PM-76 metinės finansinės ataskaitos atidarymas / finansinių metų užbaigimas“;

Veiklos viešieji pirkimai ir dotacijos

26. pažymi, kad 2018 m. pradėtos 55 su veikla susijusios viešųjų pirkimų procedūros ir pasirašytos 69 su veikla susijusios viešųjų pirkimų sutartys, pradėta viena dotacijos procedūra ir pasirašytos dvi atitinkamos sutartys.

([3]) 2019 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimas, *Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė prieš Yosu Galocha*, C-243/18 P ECLI:EU:C:2019:378.